

Osayleiskaava / Titaanikaivoksen osayleiskaava / Käynnistäminen

Konserni- ja kaupunkikehitysjaosto 18.05.2026
352/10.02.02/2026

Valmistelija Yleiskaava-arkkitehti Teea Uusimäki ja kaupunkisuunnittelupäällikkö Päivi Cainberg

ALOITE JA TYÖN TARKOITUS

Titanor Oy esittää Kokkolan kaupungille osayleiskaavan laatimisen käynnistämistä kaavoitusaloitteessa esitetyle alustavalle titaanihankkeen suunnittelualueelle. Hankkeen kaavoitus perustuu kaivoslain 47 §:ään, jonka mukaan kaivostoiminnan tulee perustua sellaiseen alueidenkäyttölain mukaiseen asemakaavaan tai oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan, jossa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja suhde muuhun alueidenkäyttöön on selvitetty.

Hanke sijoittuu Kokkolan kaupungin sekä Halsuan ja Toholammin kuntien alueelle. Kaavoitettavaksi esitettävä suunnittelualue Kokkolassa sijoittuu Venetjoen tekojärven pohjois- ja luoteispuolelle. Titaanikaivoksen hankealue on kokonaisuudessaan noin 2417 hehtaaria, josta Kokkolan alueelle sijoittuva suunnittelualue on kooltaan noin 1885 hehtaaria.

Kaivoshankkeen tarkoituksena on louhia titaaniyhdiste ilmeniittiä, josta tuotetaan titaanimetallia ja titaanioksidia. Titaani on listattu kriittiseksi raaka-aineeksi EU:ssa ja Natossa. Kaavoitettavaksi esitettävälle alueelle sijoittuu alustavasti suunnitellut kaivostoiminnot sekä alustavat varoetäisyydet muihin toimintoihin. Rajauksessa on lisäksi huomioitu osittain samalle alueelle suunnitellut Peränevan ja Tuohimaan tuulivoimahankkeet. Kaava-alueen rajaus ja kaivostoimintojen sijoittelu suunnittelualueella tarkentuu suunnittelun edetessä ja sovitetaan yhteen tuulivoimahankkeiden kanssa.

Hankkeesta, Riutta ja Lyly -esiintymiä lukuun ottamatta, on toteutettu vuosina 2003–2009 YVA-menettely, jota on tarkoitus hyödyntää hankkeen kaavoituksessa ja luvituksessa. YVA-menettelystä on saatu nykyistä yhteysviranomaisen perusteltua päätelmää vastaava Länsi-Suomen ympäristökeskuksen lausunto vuonna 2009. Toimija on myös käynnistämässä Riutan ja Lylyn esiintymiä koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn. Hanke on tarkoitus toteuttaa kahdessa vaiheessa siten, että ensimmäisessä vaiheessa luvitetaan ja toteutetaan ne alueet ja osat hankkeesta, joille on jo laadittu YVA-menettely. Toisessa vaiheessa luvitetaan ja toteutetaan muut alueet, joiden osalta ei ole vielä toteutettu YVA-menettelyä.

KESKI-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVA

Keski-Pohjanmaan maakuntavaltuusto hyväksyi mm. kaivostoimintaa ohjaavan viidennen vaihemaakuntakaavan 29.11.2021 ja päätös tuli lainvoimaiseksi 3.1.2022.

Alustavalle kaava-alueelle on maakuntakaavayhdistelmässä osoitettu kaksi kaivosalueeksi soveltuvan alueen kohdemerkintää (ek), joita koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueella sallitaan kaivostoiminta ja sen kannalta tarpeelliset rakenteet, läjitysalueet sekä liikenneväylät ja -alueet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistuttava siitä, etteivät suunnitellut toimenpiteet merkittävästi heikennä Natura -alueiden suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vesistövaikutuksiin ja veden laadun säilymiseen. Suunnittelualue sijoittuu lisäksi mineraalivarantoalueelle (ekv), jonka kehittämisperiaatteen mukaisesti, mikäli alueen mineraalivarojen hyödyntämistä edistetään, sovitetaan toiminta yhteen muun maankäytön kanssa ja otetaan huomioon mineraalivarojen hyödyntämisen ympäristövaikutukset sekä alueiden erityispiirteet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistuttava siitä, etteivät suunnitellut toimenpiteet merkittävästi heikennä Natura -alueiden suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vesistövaikutuksiin ja veden laadun säilymiseen. Suunnittelualueelle on osoitettu lisäksi nykyinen turvetuotantoalue (EO1), turvetuotantovyöhyke 1 (tv1) ja turvetuotantovyöhyke 2 (tv2).

Vireillä oleva Keski-Pohjanmaan 6. vaihemaakuntakaava käsittelee tuulivoimaa ja kaavaluonnos on tulossa valmisteluvaiheen kuulemiseen alustavien tietojen mukaan keväällä 2026. Vaihekaavatyön pohjaksi Pohjanmaan liitot ovat vuonna 2021 yhdessä laatineet selvityksen potentiaalisista tuulivoima-alueista. Siinä suunnittelualue on osoitettu tuulivoiman potentiaalialueena (kohdenumero 103).

KOKKOLAN STRATEGINEN ALUERAKENNEYLEISKAAVA
Kokkolan strategisessa aluerakenneyleiskaavassa (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 7.3.2022 § 8) suunnittelualueelle on osoitettu mineraalivarantoalue sekä tuulivoiman selvitysalue.

PERÄNEVAN JA TUOHIMAAN TUULIVOIMA-ALUEIDEN OSAYLEISKAAVAT

Kokkolan kaupungilla on vireillä Peränevan ja Tuohimaan tuulipuistojen osayleiskaavat, joiden kaava-alueet ulottuvat osittain kaivoshankkeen suunnittelualueelle. Peränevan tuulipuiston 2. kaavaluonnos on ollut nähtävillä 9.4.–11.5.2026 ja Tuohimaan tuulivoimapuiston kaavaluonnos on nähtävillä 7.5.–8.6.2026. Hankkeet tulee yhteensovittaa viimeistään kaavaehdotusvaiheessa.

ASEMAKAAVOITUS

Suunnittelualueella tai sen lähialueella ei ole voimassa tai vireillä olevia asemakaavoja.

KUSTANNUKSET JA SOPIMUKSET

Titanor Oy vastaa kokonaisuudessaan osayleiskaavan selvitysten ja suunnitelmien laadinnasta ja kustannuksista. Lisäksi Kokkolan kaupunki ja toimija laativat erillisen kaavoitussopimuksen.

KAAVAKONSULTTI

Titanor Oy hyväksyttää kaavakonsultin kaupungilla ennen kaavoituksen aloittamista.

HYVÄKSYMINE

Koska kyseessä on yleiskaava, sen hyväksymisestä päättää kaupunginvaltuusto.

Liitteet

Kartta A

Oheisaineisto

Kaavoitusaloite alkuperäisenä

Titaaniprojektin esittely, Titanor Oy

Titaanihanke ja muiden hankkeiden kaavatilanne

Kaupunginjohtaja

Konserni- ja kaupunkikehitysjaosto

1. keskusteleee kaavoitusperiaatteista.
2. linjaa kaavoitusaloitteen ohjaamisesta jatkokäsittelyyn.

Päätös